

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Quid per luminum diem apud Greg. Nazianz. significetur, Cap. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

hominem habet, cuius consolatione subleuetur. Eodem modo nihil fuit quamobrem Hom. 6. hæc verba, ἀρχὴ ἐπιπέσει λαμβάνει ἐξέτασαι τὰ τῶ νόμῳ, sic redderet, Initium inde sumit submouendi ritus legis. quasi videlicet in Greco esset ἐξέλασαι, non ἐξέτασαι. Illud autem multo alienius est, quod Hom. 7. hæc verba, τράπον σπὸ λογισμῶν τὴν ἀξιοφορὰν εἰσάγων, sic interpretatur, principio functionum differentias indicans. Hoc enim vult Chrysofostomus, Paulū veriusque Testamenti discrimen primū rationibus atque argumentis ostendere. Quod etiam accedit id quod in ead. Hom. satis longo post interuallo sequitur, Non egemus velamine, sicut ille in his qui incipiunt. Hoc enim loco ἔτι τῶ ἀρχαίων, idem est quod ὑπνώων, vel τῶ ὑποχῆρα .i. in iis quibus præerat. Sicque etiam eodem loco ipsum fugit, hæc verba, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα, idem esse quod μετὰ ταῦτα δὲ, ac subaudiendum esse Accusatiuum αὐτῶς in verbo ἀνάγει, vt sit sensus: Postea autem eos ad ipsam quoque Legislatoris dignitatem subuehit, atque adeo multo maiorem. Erasmus ita vertit, Quæ verò sequuntur, ad ipsam Legislatoris authoritatem refert, aut etiam multo magis: quam ad Authoris sensum accomodatè, ipse viderit. At istud multo foedius, quàm hæc verba, εἶδες πῶς ἐκκαλεῖται τὸν Ἰσραὴλ ὅτι τὴν πίστιν, exponit, Vides vt accusat Iudæum de fide, cum vel meridiana luce clarius sit, ἐκκαλεῖται idem esse quod περικαλεῖσθαι, vel περιτρέπειν. Denique cum in eadem Homilia is qui libidinis vinculis constrictus tenetur, ad Chrysofostomum negantem pulchritudinem amoris causam esse, ita respondet τῆς φύσεως τὸ κατὰ φύσιν .i. naturæ hæc claus est, sup. non virtutis humanæ, an non parum aptè transfert Erasmus, Est enim rursus naturæ correctio. Sed plura huc conieci quàm institueram. Nam si omnia annotare visum fuisset, in quibus vir alioqui doctissimus ab Authoris sententia recessisse videtur, ingens certè huic capiti moles accessisset. Quo magis miror in tot errorum myriadibus, quibus Chrysofostomice in Paulum enarrationes vndique scatent, Philippum Moritanum, cum tamen id ex professo agat, tam paucas Decades emendasse. Vnde mihi nonnunquam in mentem venit illud Horatij ad Chrysofostomum vsurpare,

Quid te exempta iuuat spinis è pluribus vna?

Quid per luminum diem apud Greg. Naz. significetur.

C A P. X X.

MULTA sunt apud Græcos Theologos vocabula, quæ quoniam alio inretidum sensu, quàm prima fronte quibusdam videtur, vsurpari consueverunt, nisi eruditum ac solertem interpretem nanciscantur, ita plerunque reddi solent, vt Lector, quidnam ea significent, vix, imò ne vix quidem, assequi possit. Ne longè abeam, quod Latini, etiam à Græcis mutuati, baptizari dicunt, Græci nunc βαπτίζεσθαι, nunc φωτίζεσθαι, nunc σφραγίζεσθαι, nunc χαρίζεσθαι dicunt. Id quod nisi interpret animaduertat, ac proinde tria hæc posteriora vocabula, cum in hac significatione accipienda sunt, vertat, illuminari, obsignari, purgari, verbum quidem verbo reddiderit, verum sensum verbi haudquaquam expresserit. Ac sæpe in huiusmodi vocabulis non satis animaduersa Homonymia doctissimis etiam viris imposturam fecit. Quod vt vnico exemplo, eoque ad id quod agimus accommodato, planum faciam, vix quisquam est in Græcorum Patrum monumentis tam parum versatus, quin festum illud, quod in die Epiphaniæ, ob Christi baptismum illi celebrant (quem admodum nos quoque eodem die, ipsius commemorationem agimus) τὴν φωτίζεσθαι appellari norit. φωτισμὸν enim ἀπὸ τῆς βαπτίσματος illi ferè accipiunt.

Vnde etiam Gregorius Nazianzenus Orationem eam, quam eodie habuit, *εις τὰ ἅγια φῶτα* .i. in sancta lumina inscripsit. Et tamen Pamelius, vir meo quidem iudicio singulari ingenio ac summa eruditione præditus, Luminum festum, pro Purificationis D. Mariæ festo accipit. Eius enim Tom. 1. Oper. Cypri. Epist. 34. Annor. 13. hæc verba sunt: Festum etiam, quod hodie Purificationis, olim teste Beda *ὑπαπάντη* dicebatur, celebrat Homilia de Luminibus D. Gregorius Nazianzenus. Hoc autem ut existimaret, hinc mihi adductus esse videtur, quòd in ea Oratione & crebra luminum mentio fiat, & *καθαριστας* vocabulum non longè ab initio vsurpetur. Quæ quidem duæ voces ansam illi dare potuerunt existimandi ea Oratione Purificationis festum celebrari. Quod tamen ei assentiri nullo modo possum, cum certissimum sit, Luminum diem baptismo Christi apud Græcos consecratum esse.

Loca quædam in Latina Oecumenij interpretatione emendantur.

C A P. XXI.

CUM Græcum aliquem Doctorem, cui eruditus interpres contigerit, legendum suscipio, in his duntaxat locis, quæ vel ob multiplicem vocum significationem, vel non vsquequaque tritam loquendi formam, haud ita plana ac perspicua sunt, quin in his doctissimi quoque viri hæere interdum atque etiam hallucinari queant, Græca cum Latinis confero. Ac siquidem Latina cum Authoris mente ac sententia consentire reperio, interpretis industriæ fauce atque applaudo. Sin autem eadem ab ipsa disidere comperio, id in eorum gratiam annoto, qui non eos in Græcis litteris progressus fecerunt, ut huiusmodi errata per se animaduertere possint. In quo tamè eam vbiq; modestiam tenere studeo, qua cum vti par est, qui se quoque hominem esse, atque in multis per sæpe offendisse, atque etiam quotidie offendere non nesciat. Ad hunc igitur modum cum hisce diebus Oecumenium in Apostolorum Acta legerem, quædam mihi obseruasse videor, in quibus Hentenius interpres Authoris sententiam non satis est assecutus. Id autem itane sit, an ipse potius falsus sim, productis locis illi iudicabunt, qui Græcæ linguæ scientiam sibi compararunt. Cap. 1. vbi est in Latino, Hic se nihil prætermisisse ait eorum quæ coherent ac vrgerent, vox *συνεχόντων* parum còmodè reddita est. *τὰ συνεχόντα* enim præcipua sunt, maximique momenti, non autem coherentia. Eod. cap. super illa Lucae verba, Igitur qui congregati fuerant, Græca sic habent, *καὶ ἀπαλλαγῆναι τῶν δυσχερῶν ἐπιθυμῶν* .i. molestiis & acerbitatibus liberari cupiebant. Hentenius, *hælitationibus*. Ac paulò inferiùs, vbi Græca habent, *ὡς πλεὺς παρῆσαν εὐπρεπέστερος ποιῶν*, nullo modo dubitem, quin *εὐπρεπέστερος* legi debeat, & in Latino, paratiores, pro decentiores. Cap. 3. *ἀκροατὰς ἔχον μάλιστα εἰζοντας καὶ φωνάδας*. Hentenius, *sublannantes & clamantes auditores habes*. Ego pro *φωνάδας*, *φωνάδας* restituo ex Græco Chrylostomi codice, quem mihi D. Nullius vtendum dedit: ex quo hæc mutuatus est Oecumenius. *φωνῶν* autem est cædi inhiare. Eod. cap. *ἔπαθον πλεὺς ψυχῶν, ἐαυτῶν κατέγνωσαν*. Hentenius, *Senferunt animam quæ ipsos condemnabat*. Ego sic malim: *commoti sunt, seipsos cõdemnarunt*. Et aliquantò inferiùs in his verbis, factus est omni animæ timor, Græca habent, *ὃ γὰρ ὡς τῶν τυρότων κατεφρόνου, ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺς τῷ ὁ Πέτρος ἀνοήτων ῥέων, καὶ τὰ μέλλοντα ἀπὸ τῶν ἐπαγγελιῶν δευκνῶν, ἐκώστας ἐφίσκουτο* .i. Non enim eos ut vulgares ac plebeios aspernabatur: sed quia Petrus magno verborum impetu superiùs ferebatur, ac futura per promissiones ostendebat, meritò pertimescebant. Hentenius autem incòmodè sanè.

Neque